

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

DOI: 10.5281/zenodo.1445350
ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А.

Завершальна категорія теорії тінізації влади

Предметом дослідження є методологічні аспекти дослідження одного із стрижневих елементів категоріальної структури теорії тінізації влади – завершальної категорії теорії.

Метою дослідження є визначення змісту завершальної категорії теорії тінізації влади.

Методи дослідження. У роботі використана сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурно–функціональний, історичний, логічний, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. У статті обґрунтовано необхідність формування спеціальної теорії тінізації влади для виявлення закономірностей тінізації владних механізмів в Україні, визначена сутність завершальної категорії теорії тінізації влади.

Галузь застосування результатів. Система наук із сімейства галузі державного управління, широке коло методологічних аспектів соціально–економічних наук з проблем дисфункційного розвитку об'єкта дослідження.

Висновки. Основні підсумки дослідження, їх методологічні результати слід звести до наступних висновків: 1) вихідною мегапроблемою дослідження тінізаційних механізмів функціонування суспільної системи є проблематика дисфункцій влади; 2) одним із принципових аспектів дослідження є висновок про те, що при побудові теорії тінізації влади в якості базового положення потрібна розробка категорії особливої паралельної (інформаційної) реальності і тінізації її саме через дисфункцію інформаційних процесів. Це дало змогу визначити тінізацію влади як категорію теорії тінізації, визначити її зміст як форму інституційної дисфункції інформаційних процесів з цілеспрямованим заблокуванням комунікаційних каналів від влади до суспільства, держави.

Ключові слова: завершальна категорія теорії тінізації, явище «автономної тіньової елітної влади», приватна власність олігархії на державно–владний ресурс.

ПРЕДБОРСКИЙ В.А.

Завершающая категория теории тенизации власти

Предметом исследования являются методологические аспекты исследования одного из стержневых элементов категориальной структуры теории тенизации власти – завершающей категории теории.

Целью исследования является определение содержания завершающей категории теории тенизации власти.

Методы исследования. В работе использована совокупность научных методов и подходов, в том числе системный, структурно–функциональный, исторический, логический, что позволило обеспечить концептуальное единство исследования.

Результаты работы. В статье обоснована необходимость формирования специальной теории тенизации власти для выявления закономерностей тенизации властных механизмов в Украине, определена сущность завершающей категории теории тенизации власти.

Отрасль применения результатов. Система наук из семейства отрасли государственного управления, широкий круг методологических аспектов социально–экономических наук из проблем дисфункционального развития объекта исследования.

Выводы. Основные итоги исследования, их методологические результаты можно свести к следующим выводам: 1) исходной мегапроблемой исследования тенизационных механизмов функционирования общественной системы является проблематика дисфункций власти; 2) одним из принципиальных аспектов исследования является вывод о том, что при построении теории тенизации власти в качестве базового положения требуется разработка категории особой параллельной (информационной) реальности и тенизации ее именно через дисфункцию информационных процессов. Это дало возможность определить тенизацию власти как категорию теории тенизации, определить ее содержание как форму институциональной дисфункции информационных процессов с целенаправленным блокированием коммуникационных каналов от власти к обществу, государству.

Ключевые слова: завершающая категория теории тенизации, явление «автономной теневой элитной власти», частная собственность олигархии на государственно–властный ресурс.

PREDBORSKIJ V.A.

The final category of the theory of power shadowing

The subject of the study are the methodological aspects of the study of one of the core elements of the categorial structure of the theory of power shadowing – the final category of theory.

The purpose of the study is to determine the content of the final category of the theory of power shadowing.

Methods of research. The work used a combination of scientific methods and approaches, including systemic, structural–functional, historical, logical, which allowed to provide a conceptual unity of research.

Results of the work. The article substantiates the necessity of forming a special theory of power shadowing for revealing the laws of shadowing power mechanisms in Ukraine, the essence of the final category of the theory of power shadowing is defined.

Application of results. The system of sciences from the family of the public administration branch, a wide range of methodological aspects of social and economic sciences from the problems of dysfunctional development of the object of research.

Conclusions. The main results of the study, their methodological results can be reduced to the following conclusions: 1) the initial megaloproblem of research of the shadowing mechanisms of the functioning of the public system is the problem of power dysfunction; 2) one of the principal aspects of the study is the conclusion that in the construction of the theory of power shadowing, the development of the category of an especial parallel (information) reality and its shadowing precisely through the dysfunction of information processes requires a basic position. This made it possible to define the shadowing of power as a category of the theory of shadowing, to define its content as a form of institutional dysfunction of information processes with the purposeful blocking of communication channels from power to society, to the state.

Keywords: the final category of the theory of shadowing, the phenomenon of «autonomous shadow elite power», the private property of the oligarchy on the state power resource.

Постановка проблеми. Аналіз сутності сучасних трендів вітчизняного поступу свідчить про наявність псевдотрансцендентального, перманентного відтворення його провідної функції щодо монополістично-тіньового перерозподілу власності та влади олігархічних домінуючих впливів у тіньовій інституційній структурі, що не може не згубно відбиватися на успішній розбудові українського суспільства. У чому причина наявності цього стійкого антиреформістського тренду, чи є він проявом лише надлишкової девіантності сучасного політико-економічного класу, чи є виразом трансцендентального кармічного суспільного прокляття?

Вимоги сучасності щодо протидії тіньовим суспільним процесам знайшли відображення в ряді важливих законодавчих, нормативно-правових актів держави, таких як: закони України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні на 2014–2017 роки» (2014), «Про запобігання корупції» (2014), Укази Президента України «Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією» (2003) та «Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції» (2005), постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки» (2015), цілий ряд відомчих актів з питань відстеження процесів тінізації економіки та розроблення рекомендацій щодо обмеження її зростання.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. До вітчизняних досліджень з теорії тінізації відносин належать праці В. Д. Базилевича, А. В. Базиліюка, О. І. Барановського, В. М. Бородюка, Г. С. Буряка, З. С. Варналія, А. С. Гальчинського, Я. Я. Дьяченка, С. О. Коваленка, І. І. Мазур, В. О. Мандибури, О. В. Турчинова та ін. Значний внесок у розробку адміністративно-правових і кримінально-правових аспектів протидії корупції зробили вітчизняні вчені-юристи.

У той же час, у зв'язку з недостатнім системним вивченням явищ тінізації влади, причин її становлення та розвитку засоби ефективного обмеження тіньових процесів потребують подальшого спеціального дослідження.

Метою статті є подальший розвиток теоретичного вивчення сутності тінізації влади, причин її становлення та розвитку, зокрема історичної

метаморфози, форм тіньової влади аж до сучасних паразитарних, «автономно-олігархічних» форм тіньової держави.

Виклад основного матеріалу. Наявність стійких закономірностей відтворення кризових явищ в системі влади вимагає дискурсивного дослідження причин такого відтворення, зокрема пошуку його логічного каркасу – вихідної, центральної та завершальної категорії, в якому зосереджені основні протиріччя кризових явищ у суспільстві, його тінізації, розвиток яких залежить від стадії історичного розвитку. Це, зокрема, повинно дати відповідь на проблему подолання гальмівних соціально-економічних явищ на шляху суспільних реформ у вигляді системних корупційно-тіньових процесів, обмеження трансцендентності цих процесів як факторів консервації криміногенного переродження інститутів влади.

Сама проблема кризи влади через розгортання антиномій формується історично, як заперечення попереднього розвитку в системі категорій пізнання, і не може виступати як автономне відбиття явища дійсності без розгортання логіки дослідження та викладення категоріального апарату. Історичний розвиток онтологічних протиріч системи призводить до появи в ній явищ діалектичного заперечення – кризових процесів системного чи локального характеру, вчасного не обмеження, не опанування якими викликає накопичення дисфункціональних властивостей та тінізацію. Проблема продовжує формуватися, зріти, породжуючи в міру розвитку цього процесу більш глибокі протиріччя, кризові явища [1, с. 33–37].

Так, одна із можливих основних ідей «теорії тінізації влади в умовах трансформаційних процесів» може бути представлена у вигляді зведення всього різноманіття причин розвитку тіньових процесів до їх субстанціональної основи – дисфункціонального розвитку влади, державного управління як головного фактора високого рівня тінізації суспільних відносин у цілому. Самі трансформаційні процеси за певних дисфункціональних станів значно посилюють загрози подальшої тіньової руйнації суспільної системи.

У русі єдиної субстанції даної предметної галузі знаходиться логічна основа єдності всіх понять (категорій) теорії, що зв'язані між собою її вихідним принципом. Інші принципи теорії виконують методологічну функцію подальшої конкретизації ідеї, є основою окремих розділів теорії, її відгалужень.

Таким чином, категоріальна структура теоретичної системи може бути сформована навколо її стрижня – трьох основних категорій: вихідної, центральної та завершальної [2].

Вихідною категорією теорії, на наш погляд, як результат наукової гіпотези, є категорія явища «автономності тіньової елітної влади в середовищі самої (верхівки) влади від офіційної, амбівалентність влади». Двоїстість процесів «автономної тіньової елітної держави» виявляється в існуванні подвійності елітної влади як структури і як функції офіційної влади, і, у той же час, як автономного, незалежного утворення, що є самостійним, нетранспарентним по відношенню до суспільного контролю, регулювання з боку навіть офіційної держави. Це держава в державі, що має найсуттєвіший тіннізаційно–корупційний потенціал.

Розбудова вузького прошарку «автономної тіньової елітної влади» як вихідної категорії тіннізації суспільного розвитку виявляється в сучасних умовах в існуванні розвинутих системних корупційно–монополістичних, «тіннізаційних протиріч автономізації елітної влади», як вкрай обмеженого у просторі, нелегітимного, тіньового зрощення окремих владно–олігархічних угруповань – філії світової тіньової корпоратії [3, с. 9–13]. Соціально–економічна форма сучасної паразитарної «автономної» держави є результатом діалектичного заперечення та утримання в собі (діалектичне значення) попередніх форм історичного розвитку, зокрема розвитку вихідного відношення автономізації влади, вона має кланову неформальну структуру, сформовану на базі територіально–бізнесового та службово–бізнесового нагромадження клієнтських, корупційних зв'язків в адміністративно–бізнесових групах, що утворюють нетранспарентну, «автономну» (від офіційної держави, суспільства), паразитарну, паралельну офіційній, державу (державу–реципієнта паразитарних структур). Таким чином, дисфункційні проблеми організації влади, зокрема наявності в ній системної тіннізації, корупції в Україні, обумовлені найтіснішим зв'язком із закономірностями інтенсивного типу тіньової діяльності, розвитку метаморфоз неформальної організації, наявності джерел потенційної дисфункційності в їх генезі.

Існування автономної, тіньової структури за межами впливу, регулювання та контролю з боку офіційної державної влади, замість цього зрощення її з провідними паразитарними сегментами влади, виведення з–під контролю суспільства,

створення «автономної» тіньової держави – двійника офіційної, перетворює її на наймогутнішу частину сучасної тіньової діяльності – на основний активатор, репродуцент, каталізатор поширення паразитарної тіннізації економічного життя через монополізацію експлуатації адміністративного ресурсу влади, руйнування інституційної системи держави, перекладання фіскального тягара на плечі ординарної економіки. Ця друга – тіньова, паразитарна «автономна» держава не тільки знаходиться поза офіційного контролю та регулювання, але й активно протистоїть, протидіє офіційній державі, у значній мірі обмежує її можливості щодо реформування та розвитку, контролю з боку суспільства. Терміни існування «автономної» держави, структури організації, головних її рухових сил не є дзеркальним відображенням офіційної, панування основних політичних команд в автономній та паралельній офіційній державах має свої закономірності розвитку та механізму впливу.

Поява елітного автономного, паразитарного сектору як головного тіннізатора економіки ділить тіньовий економічний простір на кілька основних частин – тіньовий елітний сектор автономної держави, тіньовий сектор офіційної держави, тіньовий ординарний (сектор середнього та малого бізнесу); тіньовий архаїзований (неформальний) сектор тощо.

У центральній категорії системи розкривається специфічна сутність предмета дослідження – тіннізаційний механізм розвитку в умовах трансформаційних процесів. Порівняно з вихідною категорією центральна категорія – «приватна власність бюрократично–олігархічної форми правління на державно–владний ресурс» – специфічна, але по відношенню до інших системних, синтетичних категорій теорії вона є загальною і набуває значення також основного принципу теорії. Її зміст також складає протиріччя, але воно відрізняється від вихідного тим, що її опосередковані ланки, наприклад окремі структурні сегменти паразитарної елітної економіки, її механізми – перекладання витрат, вилучення доходу, еміграція капіталів – виступають вже в явній формі.

Безпосередні факти дійсності, суспільний досвід, емпіричні поняття, зв'язані з функціонуванням системи тіннізації влади, частіше за все протирічать вихідній та центральній категорії теорії, у той же час як завершальна категорія дає їм пояснення. Вона уособлює форму існування сут–

ності, виявленій у центральній категорії. Такою для теорії тінізації влади, на наш погляд, є категорія «тіньової, бюрократично-олігархічної форми надмонополістичного перерозподілу на користь суб'єктів «автономної тіньової держави», влади та власності».

Центральна категорія теорії тінізації виявляється в особливостях парних взаємозв'язках базових економічних інститутів «власність-влада» [4, с. 168-180]. На відміну від парної взаємодії інститутів «захоплення влади-власність», що уособлюють вихідну категорію теорії тінізації, яка функціонує в формі адміністративно-економічних груп («автономної тіньової держави»), центральна категорія є симетричною (діалектичним запереченням) вихідної та визначає зміст парної взаємодії «власність-влада».

Запереченням вихідної категорії «автономна тіньова держава», що визначає вкрай обмежений у просторі, прихований від суспільства, відсторонений від його потреб тіньовий менеджмент щодо набуття максимального обсягу об'єктів власності, захоплення влади для наступного набуття власності є категорія «приватна власність вкрай обмеженого кола олігархії на державно-владний ресурс», що функціонує у формі адміністративно-економічних груп («автономної тіньової держави»). Вона визначає суцільну монополізацію владного ресурсу, а отже й отримання олігархією тіньової монополістичної ренти, надзвичайними обсягами якої обкладено все суспільство у специфічній формі матеріального чи нематеріального (наприклад, політичного) доходу з тіньової олігархічно-монополістичної експлуатації всіх сфер суспільного життя.

Якщо вихідна категорія даної теорії виявляє субстанціональну єдність всієї предметної області теорії, центральна категорія – її сутність, то завершальна категорія характеризує явище, як необхідну форму прояву сутності досліджуваного предмета. Сутність в цій категорії виступає в особливій формі: завершальна категорія теорії тіньової економіки має своїм змістом діалектичне поєднання явища, дійсності та можливості, утворюючи початок вихідної категорії наступної теорії – теорії детінізації влади. Завершальна категорія у знятому вигляді синтезує єдність парної взаємодії базових категорій «влада» та «власність».

Наявність в системі «автономної» тіньової держави тих чи інших суб'єктів не залежить від їх участі в офіційних правлячих коаліціях чи влад-

них інституціях, зміна політичного забарвлення яких, однак, обумовлює переформатування конфігурації «автономної» держави [5, с. 3-7].

Другою стороною симбіозу тіньової влади та бізнесу (економіки) у вітчизняному суспільстві є наявність тіньової паразитарної (олігархічної) елітної структури, яка синкретично (гібридно) зв'язана з владою, органічно інтегрована з нею.

Змістом синкретизму гострокризивої форми «автономії» держави та тіньового, паразитарного (олігархічного) сектора є відносини монополізації адміністративно-економічного, бізнесового, політичного ресурсу для обмеженого кола осіб, забезпечених олігархічними, політичними відносинами, корупційними та родинними, партійними зв'язками з вищими щаблями адміністративної та судової влади, правоохоронних органів, відсутністю економічної, політичної, кадрової конкуренції в поєднанні з необмеженим доступом до національних ресурсів країни. Форма існування симбіозу елітного сектора та «автономної» держави набуває в сучасності поширеної домінуючої форми тіньового парасуспільства – альтернативного тіньового центру влади та суспільного розвитку. У цих умовах корупція набуває системного характеру, стає неодмінним мегаатрибутом адміністративної системи, іманентним способом її регуляції. Тіньове парасуспільство – це закрита бізнесово-владна сфера суспільства, що монополізована олігархічними структурами, які мають на меті набуття політичного впливу та надвисоких доходів за допомогою використання значною мірою спекулятивного фінансового капіталу [6, с. 10]. Існуюча як пануюча тіньова структура, тіньове парасуспільство утворює, відповідно до своїх потреб, й тіньову політичну, судову, правоохоронну, соціально-економічну інфраструктуру, що зумовлює тіньовий режим функціонування рядових суб'єктів господарювання.

Тіньове парасуспільство – перехідна квазібільшовицького типу пострадянська структура для виконання функцій початкового нагромадження капіталу, тіньового позаекономічного перерозподілу власності та влади, домінуючих впливів у тіньовій інституційній структурі, на користь олігархічного сектору, котра вийшла за часові межі, що їй історично були відведені та перетворилися на головне гальмо вітчизняного суспільного реформування. Активна розбудова тіньового парасуспільства вкрай загострює суспільні протиріччя, протиріч-

чя між владою та суспільством, синергетично посилює фактори їх розвитку за сучасних умов, обумовлює швидку деградацію правлячого класу.

Сучасне загострення кризи державного управління, економічної кризи в країні, численні фактори «гібридної війни» активно виконують синергетичну функцію щодо посилення тіньового, бюрократично-олігархічної форми надмонопольного перерозподілу власності та влади на користь суб'єктів «автономної тіньової держави», домінуючих впливів у тіньовій інституційній структурі на користь новітніх суб'єктів паразитарного, тіньового парасуспільства, що набув перманентного характеру:

1) наявність системної провідної функції тіньового парасуспільства – тіньового перерозподілу власності та влади, домінуючих впливів у тіньовій інституційній структурі, є проявом історичної «реінкарнації» квазібільшовицького тіньового парасуспільства зі системою відповідних йому архаїчних станів – атракторів тіньового державно-терористичного перерозподілу.

Соціально-економічна система має широкий комплекс генетично визначених архетипів режимів еволюційної поведінки в залежності від значень певних внутрішніх і зовнішніх параметрів функціонування (вони називаються керуючими). Різним режимам відповідають різні варіанти архітекtonіки складних економічних механізмів, що запроваджують комплекс асимільованих архетипів і які реалізуються відповідно до характеру зміни керуючих параметрів. У залежності від цього система «обирає» той чи інший режим [7, с. 26–28, 154, 155];

2) інвестиційний клімат в умовах довгострокової економічної кризи залишається стабільно несприятливим. Звітні дані свідчать про подальше падіння інвестиційної активності, а отже про поглиблення інвестиційної кризи, що жорстко обмежує модернізаційні економіко-технологічні перетворення суспільного виробництва. Переважна частина інвестиційної пропозиції формується за рахунок власних коштів підприємств. При цьому головна проблема сучасного інвестиційного ринку виявляється у відтворенні надзвичайно обмежених можливостей внутрішніх нагромаджень в країні (особливо в ординарному секторі економіки) і нездатності приватних інвесторів у повній мірі компенсувати дефіцит капіталовкладень для переборення інвестиційного спаду, забезпечення

прогресивного перерозподілу власності та влади для зміни структури економіки, стрімкого переходу до новітніх технологічних укладів;

3) складовою причин існування явища перманентності тіньового перерозподілу власності та влади, домінуючих впливів у тіньовій інституційній структурі в Україні є наявність стійких (тіньових) переваг «ціни» застосування схем тіньового перерозподілу порівняно з «ціною» правового забезпечення інвестиційно-нагромаджувальної конкурентної першості. Це виявляється у високих трансакційних витратах первинної легалізації та підтримки інвестиційної діяльності бізнесу у вітчизняних умовах, системному бюрократично-корупційному тиску, що створює перепони для вільного розвитку ринкових відносин.

Побудова теорії тіньової економіки через основні, вузлові поняття теорії, що синтезують накопичений науковий матеріал поняття теорії – вихідну, центральну та завершальну категорію, – створює як результат широку системну композицію наукових наслідків, що можуть мати важливе теоретичне та практичне значення. Так, вона дозволяє здійснити подальший розвиток та удосконалення теорії. До деяких наукових наслідків слід віднести різноманітні ендогенні та екзогенні (по відношенню до національного простору) прояви розподільчих і перерозподільчих процесів у територіальному, галузевому, функціональному, структурному аспектах тощо. Однак лише категорія «тіньовий перерозподіл власності та влади» має статус основного наслідку. Застосування цієї основної форми, в якій виступає, виявляється сутність тінізації влади, у вітчизняному суспільстві перехідної доби дозволяє логічно завершити теорію, теоретично та методологічно підсилити її пізнавальну функцію.

Висновки

Соціально-економічна структура суспільства переповнюється механізмами тіньового розвитку, здійснюється трансмутаційний перехід до зростання процесів архаїзації та посилення потенціалу соціально-економічної деградації. Головною функцією суспільного розвитку за цих умов стає паразитарне панування «приватної власності бюрократично-олігархічного класу на монопольнісну форму перерозподілу ресурсів влади та власності». У цьому виявляється «реінкарнація» квазібільшовицького підходу до домінування над

політико–економічними конкурентами та забезпечення економічного панування на основі принципу «грабуй награване». Вона реалізується у межах відповідної, специфічної суспільної форми, якою є тіньове парасуспільство.

Конкретно–історична форма тіньового парасуспільства, що є адекватною суспільною макроструктурою для забезпечення системного тіньового перерозподілу власності та влади, є результатом діалектичного заперечення та утримання в собі (діалектичне зняття) попередніх форм історичного розвитку, вона має кланову, неформальну структуру, сформовану на базі територіально–бізнесового та службово–бізнесового нагромадження клієнтських, корупційних зв'язків в адміністративно–бізнесових групах, що в значній мірі підпорядковані пост– та неоімперським впливам, залежностям та інтересам, що утворюють нетранспарентну, «автономну» (від офіційної держави, суспільства), паразитарну, паралельну, закорінену у простір офіційної, державу (державу – реципієнта паразитарних структур), що живе за традиціями внутрішньо–кланового звичаєвого права.

Основною формою тіньового перерозподілу власності та влади в умовах панування тіньового парасуспільства, що склалося у пострадянський період, є макрорейдерство.

Вітчизняна суспільна система з точки зору детінізаційного очищення, катарсису на даному етапі свого розвитку проходить точку біфуркації, в якій система опиняється перед вибором різних шляхів: можливості започаткування потужного тренду щодо подолання системних протиріч тінізації, підняття якості системи до стану вищої структурованості, самоорганізації та конкурентоспроможності або подальшого падіння, деградації, архаїзації та тіньової маргіналізації.

Запереченням вихідної категорії «автономна тіньова держава», що визначає вкрай обмежений у просторі, прихований від суспільства, відсторонений від його потреб тіньовий менеджмент щодо набуття максимального обсягу об'єктів власності, захоплення влади для наступного набуття власності є категорія «приватна власність вкрай обмеженого кола олігархії на державно–владний ресурс», що функціонує у формі адміністративно–економічних груп («автономної тіньової держави»). Вона визначає суцільну монополізацію владного ресурсу, а отже й отримання олігархією тіньової монополістичної ренти, надзвичай–

ними обсягами якої обкладено все суспільство у специфічній формі матеріального чи нематеріального (наприклад, політичного) доходу з тіньової олігархічно–монополістичної експлуатації всіх сфер суспільного життя.

Якщо шукати відправні пункти у дослідженні впливу причинних факторів на функціонування цих особливих сфер, то виникає потреба в пошуку могутніх сил, котрі виходять з влади, з її інтересу, у тому числі і в аспекті особливостей системи комунікаційних зв'язків із суспільством, їх обмеження, закриття, і у необхідності формування спеціальної теорії тінізації (закритості) влади, що є вихідним пунктом для дослідження інших тінізаційних складових суспільної системи.

Теорія тінізації влади повинна бути логічно побудованою системною організацією категоріального апарату теоретичного пізнання та подальшого розвитку комплексу проблем нездатності держави. Категоріальна структура теоретичної системи може бути сформована навколо її стрижня – трьох основних категорій: 1) вихідної, 2) центральної і 3) завершальної. Такою вихідною категорією теорії, на наш погляд, як результат наукової гіпотези, є категорія явища «автономності тіньової елітної влади в середовищі самої (верхівки) влади від офіційної, амбівалентність влади».

Центральна категорія теорії тіньової економіки формується вже як специфічна для даної теорії і, за видимістю, прямо протилежна (через діалектичне заперечення) вихідній. Такою категорією, на наш погляд, є категорія «паразитарна елітна (олігархічна) власність – базова основа тінізації національного суспільного простору».

Запереченням вихідної категорії «автономна тіньова держава», що визначає вкрай обмежений у просторі, прихований від суспільства, відсторонений від його потреб тіньовий менеджмент щодо набуття максимального обсягу об'єктів власності, захоплення влади для наступного набуття власності є категорія «приватна власність вкрай обмеженого кола олігархії на державно–владний ресурс», що функціонує у формі адміністративно–економічних груп («автономної тіньової держави»). Вона визначає суцільну монополізацію владного ресурсу, а отже й отримання олігархією тіньової монополістичної ренти, надзвичай–

вої олігархічно–монополістичної експлуатації всіх сфер суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Предборський В. А. Теорія тіньової економіки в умовах трансформаційних процесів / В. А. Предборський. – К. : Задруга, 2014. – 400 с.
2. Кумпф Ф. Диалектическая логика: Основные принципы и проблемы / Ф. Кумпф, З. Оруджев. – М. : Политиздат, 1979. – 286 с.
3. Предборський В. А. Корпоратія як потужна глобальна ланка тінізації суспільства / В. А. Предборський // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць Державного наук.–дослідного ін–ту інформатизації і моделювання економіки Мінекономрозвитку України. – К., 2017. – № 9. – С. 9–13.
4. Якубенко В. Д. Власність, економічна влада та управління / В. Д. Якубенко. – К. : КНЕУ, 2011. – 373 с.
5. Предборський В. А. Провідна функція тіньового парасуспільства / В. А. Предборський // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. Науково–дослідного економічного ін–ту Мін–ва економіки України. – К., 2016. – Вип. 4. – С. 3–7.
6. Потемкин А. Элитная экономика / А. Потемкин. – М. : ИНФРА–М, 2001. – 360 с.
7. Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури / А. В. Свідзинський. – Луцьк, 2008. – 695 с.

References

1. Predborskij V. A. Teorija tin'ovoi' ekonomiky v umovah transformacijnyh procesiv / V. A. Predborskij. – K. : Zadruga, 2014. – 400 s.
2. Kumpf F. Dyalektycheskaja logyka: Osnovnye pryncypy y problemy / F. Kumpf, Z. Orudzhev. – M. : Polytyzdat, 1979. – 286 s.
3. Predborskij V. A. Korpokratija jak potuzhna global'na lanka tinizacii' suspil'stva / V. A. Predborskij // Formuvannja rynkovyh vidnosyn v Ukraїni: zb. nauk. prac'

Derzhavnogo nauk.–doslidnogo in–tu informatyzacii' i modeljuvannja ekonomiky Minekonomrozvytku Ukraїny. – K., 2017. – № 9. – S. 9–13.

4. Jakubenko V. D. Vlasnist', ekonomichna vlada ta upravlinnja / V. D. Jakubenko. – K. : KNEU, 2011. – 373 s.
5. Predborskij V. A. Providna funkcija tin'ovogo parasuspil'stva / V. A. Predborskij // Formuvannja rynkovyh vidnosyn v Ukraїni : zb. nauk. pr. Naukovo–doslidnogo ekonomichnogo in–tu Min–va ekonomiky Ukraїny. – K., 2016. – Vip. 4. – S. 3–7.
6. Potemkin A. Jelytnaja jekonomyka / A. Potemkin. – M. : YNFRA–M, 2001. – 360 s.
7. Svidzynskij A. V. Synergetychna koncepcija kul'tury / A. V. Svidzynskij. – Luc'k, 2008. – 695 s.

Дані про автора

Предборський Валентин Антонович,

професор кафедри фінансового права та фіскального адміністрування, Національна академія внутрішніх справ, д.е.н., професор
пл. Солом'янська, 1, м. Київ–ДСП, 03035, Україна
e–mail: prvika2015@gmail.com

Данные об авторе

Предборский Валентин Антонович,

профессор кафедры финансового права и фискального администрирования, Национальная академия внутренних дел, д.э.н., профессор
пл. Солюменская, 1, г. Киев–ДСП, 03035, Украина
e–mail: prvika2015@gmail.com

Data about the author

Valentin Predborskij,

professor of the Department of Financial Law and Fiscal Administration, National Academy of Internal Affairs, Doctor of Economic Sciences, Professor
1, Solomianska Square, Kyiv, 03035, Ukraine
e–mail: prvika2015@gmail.com